

‘ಯಾರು ನೀವು?’ ಎಂದು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ!

ವಿಷಯಾಂತರ ಮಾಡಲಾರೆ ಬನ್ನಿರಿ. ಅಂಥವರಿಗೆ, ‘ಅರಳು’ ಮತ್ತು ‘ಹರಳು’ ಪದಗಳಲ್ಲಿನ ಅರ್ಥವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕಾದುದು ಇಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕರ್ಮ (ಅಂದರೆ ಕೆಲಸ)! ಔಡಲ ಎಣ್ಣೆ ತಲೆಗೆ ತಂಪು ನೀಡುವ ಅದರ ಆಯುರ್ವೇದದ ಗುಣವಾಗಲಿ; ಬಹುತೇಕ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ‘ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದ್ಧತೆ’ ಇರುವ ಮಾತು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗಿರಲಿ, ಅಶಿಸ್ತಿನ ದಿನಚರಿಯಿಂದಾಗಿ ‘ಮಲಬದ್ಧತೆ’ ಮಾತ್ರ ಗ್ಯಾರಂಟಿ. ಅದಕ್ಕೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರೀ ಆಯುರ್ವೇದ ಔಷಧಿಯಾಗಿ ಬಳಸುವ ಈ ‘ಔಡಲೆಣ್ಣೆ/ಹರಳೆಣ್ಣೆ’ಯಾಗಲಿ; ಅದನ್ನು ಕುಡಿದವರ ಮುಖ ನೋಡಬೇಕು, ಆ ಅನುಭವವಾಗಲಿ ಹೊಸ ತಲೆಮಾರಿನ ಬಹುತೇಕ ಬರಹಗಾರರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಇಷ್ಟದ್ದದ ದೀರ್ಘ ವಿವರಣೆಗಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಕ್ಷಮೆಯಿರಲಿ.

‘ಹರಳು’ ಎಂದರೆ ಪಂಚತಂತ್ರದ ಕಾಗೆಯ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಣ್ಣ ಗಾತ್ರದ ಕಲ್ಲು. ‘ಹಸಿ ಗೋಡೆಗೆ ಹರಳು ಎಸೆದಂತೆ’ ಎಂದರೆ, ಹುಸಿ ಹೋಗದಂತೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದನ್ನು/ ಬರೆಯುವುದನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವ ‘ನುಡುಗಿಟ್ಟು’ ಅದು. ‘ಸಕ್ಕರೆಗುತ್ತಿ’ ಎಂದಾಕ್ಷಣ ಸಕ್ಕರೆ ಅಚ್ಚು (ಗೊಂಬೆ) ನೆನಪಾದರೆ ಹೇಗೆ? ತುಂಬಿ ಹೊಲಿದಿಟ್ಟ ಚೀಲದ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಬಾಕು ಹಾಕಿದಂತೆ ಚುಚ್ಚಿ ಕಾಳಿನ ಸ್ಯಾಂಪಲ್ ಪಡೆಯಲು ಬಳಸುವ ಚುಚ್ಚುಗ! ಪುರಾಣದ ‘ಕೌಶಿಕ’ ಎಂದರೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಸರು; ಹಾಗೆಯೇ ‘ಗೊಬೆ’ಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ‘ನಕುಲ’ ಎಂದಾಕ್ಷಣ ಪಂಚ ಪಾಂಡವರಲ್ಲೊಬ್ಬ ಎಂಬುದು ಧೃಷ್ಟನೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದು ‘ಮುಂಗುಸಿ’ ಎಂದೂ ಆಗುತ್ತದೆಂಬುದು ಎಷ್ಟು ಜನಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಿದೆ?

‘ಗುಡಿ’ ಎಂದರೆ, ದೇವಸ್ಥಾನವೂ ಹೌದು; ‘ಬಾವುಟ’ವೂ ಹೌದು. ‘ಏರುತಿಹುದು ಹಾರುತಿಹುದು ನೋಡು ನಮ್ಮ ಬಾವುಟ’ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಕಂಠ ಪಾಠವಾಗಿದ್ದ ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಂಜಾಣ್ಣ ರೈ ಅವರ ಶಿಶು ಗೀತೆ. ಅಲ್ಲಿ ‘ನಾಡ ಗುಡಿ’ ಅನ್ನುವುದು ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರ ಧ್ವಜ. ಸದರಿ ಕವಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ಉಡುಪಿ - ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಕರಾವಳಿ ಕಡೆಯ ಜನ ಉಚ್ಚರಿಸುವಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಬಾಯಲ್ಲಾಗದು.

ಅದೇ ಭಾಷಾ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ!

ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ‘ಅ’ ಕಾರ ಮತ್ತು ‘ಹ’ ಕಾರಗಳ ಬಳಕೆಯ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಲು ಮಾಸ್ತರರು ತಮಾಷೆಯ ಪ್ರಸಂಗವೊಂದನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದು ವಾಡಿಕೆ. ಹಣ್ಣು ಮಾರಿ ಸಂಸಾರ ನಿಭಾಯಿಸುವ ತಾಯಿಯೊಬ್ಬನ ಮಗ ಹನುಮ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ಬಂದವನೇ, ತಿನ್ನಲು ಏನಾದರೂ ಸಿಗುತ್ತದೆಂದುಕೊಂಡು ತಡಕಾಡಿ ಕತ್ತಲೆ ತುಂಬಿದ ಒಳಕೋಣೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಓಡಿ ಬಂದವನೇ, ‘ಯವ್ವಾ ಯವ್ವಾ ಅಣ್ಣನ ಪುಟ್ಟಾ’ಗ ಅವು ಐತಿ ಬೇ’ ಅಂದನಂತೆ. ಅದಕ್ಕೆ, ಅವರವ್ವ, ‘ಅವು ಅಲ್ಲ ಲೋ ಅನಮಾ, ಅದು ಅಗ್ಗ’ ಅಂದಳಂತೆ.

‘ನಿದಾನ’ ಎಂದರೆ ರೋಗ ಪರೀಕ್ಷೆ. ‘ನಿಧಾನ’ ಎಂದರೆ ನೆಲದ ಮರೆಯ ನಿಧಾನ ಗೊತ್ತಲ್ಲ- ಸಂಪತ್ತು, ಹಾಗೆಯೇ ‘ಸಾವಕಾಶ’ ಅನ್ನುವುದಂತೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅರ್ಥ. ಅದಕ್ಕೆಂದೇ ಕೆಲವು ವಿದುಷಿಗಳು ಬೇಸತ್ತು ‘ಅಗೀಗ ಹೀಗೆ ಕೈಕೊಡುವ ಈ ಮಾಹಾಪ್ರಾಣ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನೇ ಕಿತ್ತು ಹಾಕಿದರಾಗದೆ?’ ಎಂಬ ‘ಅಡ್ಡ ವಾದ’ ಒಡ್ಡುವವರಿದ್ದಾರೆ. ಭಾಷಾ ಶುದ್ಧತೆಯ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ನನ್ನಂಥವರ ಕಳಕಳಿ/ಚಳವಳಿ.

ಯಾಕೆಂದರೆ, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಂದಿಗ್ಧತೆ ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಅಪರೂಪದ ಕೆಲವು ಪದಗಳಿವೆಯೆಂದು ನಾನು ಆರಂಭದಲ್ಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ‘ಬುದ್ಧಿವಂತ’ ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಹೇಳಿರಿ. ಸದರೇ ಬುದ್ಧಿವಂತ ಪದ ಬರೆಯುವಾಗ ಮೈಮರೆತು ‘ಬುದ್ಧಿವಂತ’ ಎಂದು ಬರೆದರೆ ಅದು ಎಣ್ಣೆ ಸುರಿಯಲು ಬಳಸುವ ‘ಅಲಿಕೆ’ ಆಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ, ಬಲ್ಲಿರಾ!

ಬಾಯಾರಿ ಮನೆಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದ ಆಗಂತುಕರ ತುರ್ತಿಗೆ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಕಾಸಿನ ಮಜ್ಜಿಗೆಯಾದರೂ ಇರಬೇಕೆನ್ನವುದು ಹಳೆಯ ಗಾದೆ. ಅದಕೆಂತಲೇ ಈ ಮಜ್ಜಿಗೆಗೆ ‘ಶಿವದಾನ’ ಎನ್ನುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಹೆಸರೊಂದಿದೆ. ಈಗ ಹೇಳಿರಿ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಏನುಂಟು, ಏನಿಲ್ಲ? ಅದಕ್ಕೇ ಕವಿ ಕುವೆಂಪು ‘ಕನ್ನಡವೆನೆ ಕುಣಿದಾಡುವುದೆನ್ನದೆ’ ಎಂದು ನುಡಿದದ್ದು.